

بررسی تغییرات دمایی طی دوره رشد میوه انار در شهرستان ساوه

زهرا جلیلی مقدم^{۱*}، طاهره جوانمرد^۲، مسعود حقیقت^۳

^{۱*} کارشناس ارشد باغبانی، گروه میوه‌های نیمه گرمسیری، انار، معاونت باغبانی وزارت جهاد کشاورزی
^۲ دانشجوی دکترا دانشکده علوم و مهندسی کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج
^۳ معاون شبکه پایش سازمان هواشناسی کشور و مدیرکل سامانه تهک کشاورزی
*نویسنده مسئول: z.jalili@ut.ac.ir

چکیده

انار با نام علمی *Punica granatum* یکی از میوه‌های مهم مناطق نیمه گرمسیری است که در اقلیم نیمه گرمسیری و مدیترانه‌ای دارای رشد و باردهی خوبی است. یکی از مسائلی که اخیراً در برخی مناطق انارخیز کشور گزارش شده، افزایش دما در طی دوره رشد میوه می‌باشد که ضمن تأثیر بر کیفیت میوه، در شرایط کم‌آبی موجب طغیان برخی آفات نیز می‌شود. افزایش دما به بالاتر از سطح آستانه برای یک دوره زمانی که موجب خسارت تغییرناپذیر (پایدار) در رشد و نمو گیاهان شود، تنش دمایی است. پژوهش حاضر، به بررسی تغییرات دمایی و محاسبه درجه حرارت روزانه رشد (G.D.D) طی دوره آماری ۱۲ ساله و در مدت رشد میوه انار رقم ملس در شهرستان ساوه، پرداخته است. نتایج نشان داد، در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ میانگین دما در دوره زمانی نیمه اردیبهشت‌ماه تا نیمه مهرماه که مقارن با طول دوره گلدهی و رشد میوه انار می‌باشد، نسبت به میانگین دما در زمان مشابه بلندمدت افزایش داشته است. این افزایش دما مسلماً بر نیاز آبی محصول، عملکرد کمی، کیفی، آفات و بیماری‌ها و عوارض فیزیولوژیکی ناشی از تنش دمایی و آبی تأثیرگذار خواهد بود. از آنجاکه با توجه به افزایش دما در مناطق مهم انارخیز، در صورت باغداری سنتی با مشکلات عدیده‌ای مثل افت کیفیت محصول و طغیان آفات مواجه خواهیم بود، لذا با روش‌های نوین بهیابگی مانند استفاده از مواد ضد تعرق (Anti respirants)، آبیاری بارانی، مالچ کشی، سایه‌بان، تغذیه مناسب و استفاده از مواد ضد استرس و... می‌توان ضمن پیشگیری از تنش گرمایی، از هدر رفت آب جلوگیری کرده و موجبات کاهش ضایعات محصول را فراهم نمود.

کلمات کلیدی: انار، استرس گرمایی، G.D.D، میانگین دمایی